

Apunts Restauració

Període de 1875-1898

En primer lloc, quan parlem dels antecedents, em refereixo en general, en quins esdeveniments s'han portat a terme per arribar al període de la Restauració. El 29 de desembre de 1874, es va portar a terme l'aixecament militar liderat pel general Arsenio Martínez Campos a Sagunt, segons el qual, va proclamar Alfons XII, fill d'Isabel II, com a rei legítim i el dret de tornar de l'exili. La primera acció política important que va dur a terme el nou rei va ser dirigir-se al nord de la península per acabar amb la guerra carlina. Aquest finalment va aconseguir vèncer la guerra contra els carlins i va oferir una amnistia general a tots aquells carlins que acceptessin la monarquia parlamentària a Espanya.

D'altra banda, la Restauració es va caracteritzar per la construcció de dos grans partits: el Partit Conservador, liderat per Cánovas del Castillo i el Partit Liberal, liderat per Práxedes Mateo Sagasta i format per persones procedents dels sectors més demòcrates i radicals. Així doncs, al 1876, el Partit Conservador havia guanyat les eleccions, i sota la seva hegemonia es va redactar la nova constitució de la monarquia espanyola. A partir de l'aprovació de la Constitució de 1876, la vida política del país es va basar en l'alternança pacífica dels dos grans partits en la gestió del poder de l'Estat.

Així mateix, Cánovas del Castillo era considerat un home escèptic, és a dir, que desconfiava dels principis polítics, tret d'uns quants que considerava essencials: la pàtria, la monarquia, la dinastia històrica, etc. Cánovas pensava que les persones que no complien aquests principis fonamentals no tenien cabuda en el sistema de la Restauració. D'altra banda, la Constitució de 1876 es va començar a elaborar al febrer d'aquell mateix any. Encara que els conservadors gaudien d'una majoria, van haver de cedir amb freqüència a les pretensions de l'oposició. Les divergències més importants que van haver-hi van ser amb el concepte de sobirania i el sistema electoral, segons el qual, els conservadors proposaven sufragi censatari, mentre que els liberals defensaven el sufragi universal i la confessionalitat de l'Estat.

Període de 1898-1930

En primer lloc, la societat espanyola va viure la pèrdua de les colònies com una catàstrofe. El trauma de 1898 va significar, tanmateix, l'inici d'una crisi progressiva del poder de l'Estat, que es va caracteritzar per la divisió interna dels partits del govern i per la inestabilitat política. En aquest context, es va estendre el **Regeneracionisme**: moviment polític de caràcter nacionalista i reformista que es va desenvolupar a Espanya a partir de la insatisfacció política, social, cultural i econòmica que vivia el país. Però, és important tenir en compte que l'únic intent seriós de portar a terme les idees regeneracionistes les va dur a terme el govern conservador de Francisco Silvela al març de 1899, quan la reina regent li va confiar el govern. Durant dos anys va dirigir la política espanyola, entre les seves principals iniciatives es trobava: intentar millorar les condicions dels treballadors, imposar un sistema tributari més igualitari i reduir la despesa pública. A causa d'algunes crisis ministerials, Silvela va dimitir el 6 de març de 1901.

D'altra banda, en referència a les crisis polítiques de la Restauració. Hem de tenir en compte que a començaments del segle XX, Espanya **tenia 4 grans problemes**: en primer lloc, el retard econòmic i cultural; en segon lloc, un règim polític corrupte i artificial; en tercer lloc, un exèrcit ferit en el seu orgull a conseqüència de la derrota de Cuba, amb un material armamentista antiquat i un excés de comandaments i; en quart i últim lloc, el problema dels nacionalismes.

Així mateix, en aquest context polític espanyol, es va iniciar la primera gran crisi, **la Crisi del Civilisme (1902-1907)**. Durant aquesta etapa, hi va haver un govern Conservador (1902-1905) i un govern Liberal (1905-1907). Aquesta crisi es va caracteritzar pel retrocés del civisme aconseguit per Cánovas del Castillo. El militarisme es va tornar a imposar a través de l'assalt de centenars de militars a la seu del CU-CUT (un diari satíric antimilitarista). Els autors d'aquests atacs, en comptes de ser castigats, van reclamar al govern una llei de jurisdicció, segons la qual, els delictes contra l'exèrcit serien jutjats en tribunals militars. Així mateix, podem considerar que el civilisme, considerat una de les principals característiques de la Restauració de Cánovas, va patir un retrocés significatiu.

La segona gran crisi política va ser la **Crisi del "pacte del Pardo" (1907-1912)**. Durant aquesta etapa, va haver-hi una nova alternança en el poder. Va governar el conservador Antoni Maura (1907-1909) i el liberal José Canalejas (1910-1912). Aquesta etapa destaca principalment pels esdeveniments que van succeir durant la setmana tràgica, al juliol de 1909, segons la qual, es va portar a terme una vaga de protesta a causa del reclutament per part de

l'exèrcit espanyol de reservistes ,és a dir, homes que ja havien fet el servei familiar i tenien família. La vaga va desencadenar en la crema de convents i d'edificis religiosos.

La tercera i última gran crisi va ser **la Crisi Múltiple de 1917 (1912-1918)**. La crisi de 1917 es va iniciar amb un moviment militar reivindicatiu degut al descontentament entre les tropes de la Península per el tracte de favor que rebien els oficials destinats al Marroc, que eren ascendits ràpidament per mèrits de guerra. Aquest tipus de sindicalisme militar va trobar la seva representació en les anomenades **Juntes de Defensa**. El govern, davant de la provocació militar, va tancar les Corts i va suspendre les garanties constitucionals. Però, malauradament, el poder civil va acabar reconeixent oficialment les Juntes de Defensa Militar. Un cop més l'exèrcit s'imposava al poder civil. La crisi d'aquesta etapa es va agreujar com a conseqüència de la convocatòria d'una vaga general, l' agost de 1917. La vaga es va estendre per tots els sectors del país. Va durar uns quants dies, però la seva mala direcció i l'heterogeneïtat dels seus participants van facilitar que l'exèrcit la sufoqués.

Així mateix, **a partir de 1918 fins 1923**, la descomposició del sistema era un fet. Aquest període es va caracteritzar per la fragmentació dels partits polítics dinàstics i la inestabilitat governamental, fins al cop d'Estat de Miguel Primo de Rivera.

La ideologia d'aquest no era feixista. Provenia en bona part del Regeneracionisme. A priori, el dictador es va presentar al govern per cobrir una etapa transitòria de tres mesos. Va durar, però, set anys i va presidir dos etapes governamentals: **el directori militar (1923-1925), format exclusivament per generals, i un directori civil (1925-1930)**.

En primer lloc, durant el **directori militar (1923-1925)**, es va intentar organitzar políticament l'Estat sobre la base de dos partits: la Unión Patriótica, fundada pel general Primo de Rivera, que havia de representar la dreta i el PSOE, que havia de representar l'esquerra. L'acció més rellevant de la Dictadura va ser la resolució del problema del Marroc. També és important destacar la disminució de la conflictivitat social.

En segon lloc, durant **el directori civil (1923-1925)**, l'acció política de la Dictadura es va decantar cap a la seva institucionalització, amb la creació de l'Assemblea Nacional Consultiva, elegida no democràticament per mitjà del vot corporatiu, és a dir, dels representants municipals.

Pel que fa a les infraestructures, durant la Dictadura, Primo de Rivera va construir carreteres, es va modernitzar la xarxa ferroviària va iniciar una política hidràulica amb la construcció d'embassaments i de canals.

Així doncs, a mode de conclusió, la Dictadura de Primo de Rivera va caure en 1930 degut a la creixent oposició política i als seus enfrontaments amb l'estament militar. Una altra raó molt important per explicar la caiguda de la Dictadura va ser la crisi econòmica de l'any 1929, degut a la caiguda de la banca Nord-Americana. Davant de la falta de suports, Primo de Rivera va dimitir el 28 de gener. El rei va nomenar el general Dámaso Berenguer, el qual, va prometre tornar a la normalitat constitucional.

